

Betänkandet Vägar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34)

Svar på Miljö- och energidepartementets remiss 2018-06-19 (M2018/01630/Nm)

Sammanfattning

Livsmedelsverket noterar utredningens förslag att inrätta en nationell plattform för hållbara vattentjänster och ser en uppenbar risk att den föreslagna plattformen överlappar det arbete som kommer att bedrivas inom dricksvattenrådet. För att inte samma frågor ska diskuteras och hanteras i fler olika nätverk eller samverkansgrupper bör området för den tilltänkta plattformen tydligt avgränsas.

Livsmedelsverket välkomnar förslaget att skapa ett formaliserat myndighetsnätverk, lett av Havs- och vattenmyndigheten, med tillsynsvägledning i fokus. Livsmedelsverket ser fram emot att i ett sådant sammanhang bidra med vår kompetens i dricksvattenfrågor och vår erfarenhet vad gäller rådgivning och vägledning i frågor som rör dricksvatten.

Livsmedelsverket delar utredningens förslag att det i varje kommun ska finnas en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster enligt 6 § vattentjänstlagen. I en sådan plan behöver dock frågor som är kopplade till klimatanpassning och dricksvatten inkluderas.

Slutligen menar Livsmedelsverket att utredningens förslag skulle kräva ett aktivt arbete och deltagande av myndigheten, vilket inte kan genomföras inom dagens verksamhet utan att ytterligare resurser tillförs.

Livsmedelsverkets synpunkter

Livsmedelsverket lämnar endast synpunkter på de delar av betänkandet som direkt berör myndigheten och dess ansvarsområde.

Nationell plattform för samverkan om hållbara vattentjänster

Livsmedelsverket noterar utredningens förslag att det tillskapas en nationell plattform för hållbara vattentjänster som ska samordnas av Naturvårdsverket. Utredningen uppmärksammar i detta sammanhang även Livsmedelsverkets uppdrag (vilket ska rapporteras senast den 1 december 2018 till regeringen) att redovisa hur ett nationellt dricksvattenråd skulle kunna utformas och vilka uppgifter rådet skulle ha. Syftet med att inrätta ett dricksvattenråd är enligt regeringen bland annat att förtydliga

2018-08-22

Dnr 2018/02134
Saknr 1.1.4

Livsmedelsverkets samordningsuppdrag kring dricksvattenfrågor. Den föreslagna plattformen under ledning av Naturvårdsverket skulle åtminstone initialt verka parallellt med dricksvattenrådet.

Livsmedelsverket är positivt till att centrala myndigheter pekas ut som ansvariga för frågor som rör hållbara vattentjänster, där Livsmedelsverket kan bidra i frågor som är relaterade till dricksvatten. Livsmedelsverket ser dock en uppenbar risk att de parallella strukturerna, med ett dricksvattenråd och en nationell plattform för hållbara vattentjänster, kan komma att överlappa varandra och även att frågor faller mellan stolarna. Det dricksvattenråd som Livsmedelsverket ska tillskapa och samordna ska avgränsas till att gälla just dricksvattenfrågor från täkt till kran. För att inte riskera att samma frågor diskuteras och hanteras i fler olika nätverk eller samverkansgrupper bör området för den tilltänkta plattformen på motsvarande sätt tydligt avgränsas. Möjligen skulle det tillsynsvägledningsnätverk som Havs- och vattenmyndigheten enligt utredningen ska leda, kunna utgöra en naturlig grund för den bredare plattform för hållbara vattentjänster som föreslås i utredningen.

Tillsynsvägledande myndighet

Livsmedelsverket anser att det finns en nytta i att samordna de olika berörda myndigheternas arbete med vägledning i frågor inom va-området, och ser därför positivt på utredningens tankar kring att formalisera samverkansformer och ge tydligare uppdrag till utpekade myndigheter att leda arbetet till exempel genom myndighetsnätverk och vägledningsarbete. Livsmedelsverket vill i det sammanhanget lyfta fram att vi genom vår instruktion har ansvar för nationell samordning av dricksvattenförsörjning, särskilt när det rör frågor som handlar om anpassningar till klimatförändringar samt kris- och beredskapsplanering avseende dricksvattenförsörjning. Som en del av verkets samordningsroll har vi sedan ett antal år varit sammankallande för det nationella nätverket för dricksvatten. Ett av syftena med dricksvattennätverket är att genom samordning minska risken för dubbelarbete och att frågor faller mellan stolarna. En av arbetsgrupperna inom nätverket är ”Dricksvatten och planering” där man fokuserar på fysisk planering och planeringsverktyg och bland annat hanterar frågor om stöd till planeringsunderlag på regional och kommunal nivå.

Livsmedelsverket anser alltså i likhet med utredningen att det skulle vara positivt med en ökad samordning mellan berörda myndigheter på va-området och att det skulle kunna gynna enhetlighet i tillämpningen av vattentjänstlagen och underlätta för tillsynsmyndigheterna om vägledning och rådgivningsinsatser på detta område prioriteras upp. I sammanhanget kan nämnas att utöver Livsmedelsverkets föreskriftsrätt på dricksvattenområdet vägleder myndigheten också kontrollmyndigheter (det vill säga kommunerna) och övriga berörda i frågor som gäller dricksvattenförsörjning. Detta sker genom exempelvis vägledningar, råd och annan information.

Enligt Livsmedelsverkets bedömning skulle det vara lämpligt att ge Havs- och vattenmyndigheten en utpekad roll som sammanhållande när det gäller berörda myndigheters arbete med stöd och vägledning vad gäller de frågor som uppkommer med anledning av 6 § vattentjänstlagen. Det är därför enligt Livsmedelsverkets mening positivt att skapa ett formaliserat myndighetsnätverk, lett av Havs- och vattenmyndigheten, med tillsynsvägledning i fokus. Livsmedelsverket ser fram emot att i

2018-08-22

Dnr 2018/02134
Saknr 1.1.4

ett sådant sammanhang bidra med vår kompetens i dricksvattenfrågor och vår erfarenhet vad gäller rådgivning och vägledning i frågor som rör dricksvatten. Livsmedelsverket vill även påpeka att vi gärna är med i en fortsatt dialog kring arbetsformer, sammansättning och övriga frågor som blir aktuella när ett sådant nätverk ska ta form.

Krav på plan för allmänna vattentjänster

Livsmedelsverket delar utredningens förslag att det i varje kommun ska finnas en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster enligt 6 § vattentjänstlagen. I en sådan plan behöver dock frågor som är kopplade till klimatanpassning och dricksvatten inkluderas. Exempel på detta kan vara risken för brist på dricksvatten. De tre senaste årens torka har visat att det finns större brister och utmaningar i dricksvattenförsörjningen än vad man i allmänhet tidigare varit medveten om. Här kan det också krävas regionala lösningar.

Va-rådgivning

Utredningen föreslår att Havs- och vattenmyndigheten utreder och etablerar en organisation för va-rådgivning för fastighetsägare vad gäller små avloppsanläggningar för hushållspillvatten och enskild dricksvattenförsörjning. Innan beslut om en etablering av en sådan rådgivande funktion är det önskvärt att andra berörda myndigheter för möjlighet att yttra sig i frågan. Livsmedelsverket ställer sig positiva till att bidra i de delar som berör enskild dricksvattenförsörjning.

Kostnadsmässiga konsekvenser

I utredningen anges att det arbete Livsmedelsverket föreslås bidra med inte kommer att tillföra några konsekvenser och därmed inte några ökade kostnader. Det löpande arbetet förväntas ingå i dagens verksamhet. Vår bedömning är att det aktiva arbete och deltagande som föreslås inte kan genomföras inom dagens verksamhet utan att ytterligare resurser tillförs.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen har deltagit chefsjurist Kristina Ohlsson, områdescheferna Eiríkur Einarsson, Pertti Nordman och Hanna Dufva, verksamhetssamordnare Peyman Kia samt avdelningschef Mats Johansson, föredragande.

Annica Sohlström

Mats Johansson

Kopia till Näringsdepartementet